

Příležitost pro dva

I. čtení: Vstupní slovo je z Lk evangelia, 4. kapitoly v 3. a 4.

Ježíš přišel do Nazareta, kde vyrostl. Podle svého obyčeje vešel v sobotní den do synagogy a povstal, aby četl z Písma. Podali mu knihu proroka Izaiáše; otevřel ji a našel místo, kde je psáno:

Duch Hospodinův jest nade mnou,
proto mne pomazal,
abych přinesl chudým radostnou zvěst;
poslal mne,
abych vyhlásil zajatcům propuštění
a slepým navrácení zraku,
abych propustil zdeptané na svobodu,
abych vyhlásil léto milosti Hospodinovy.

Kázání: „Milost nám a pokoj, od toho, který jest, a který byl, a který přijítí má. Amen.

Slova Písma svatého, nad kterým se dnes zamyslíme, jsou zapsána v 18. kapitole Lukášova evangelia, verš 35-43.

Když se Ježíš blížil k Jerichu, seděl u cesty jeden slepec a žebrol. Když uslyšel, že kolem prochází zástup lidí, ptal se, co se to děje. Řekli mu, že tudy jde Ježíš Nazaretský. Tu zvolal: „Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ Ti, kteří šli vpředu, ho napomínali, aby mlčel. On však tím více křičel: „Synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ Ježíš se zastavil a přikázal, aby ho k němu přivedli. Když se přiblížil, Ježíš se ho otázal: „Co chceš, abych pro tebe učinil?“ On odpověděl: Pane, ať vidím.“ Ježíš mu řekl: Prohlédni! Tvá víra tě uzdravila“. Ihned prohlédl, šel za ním a oslavoval Boha. A všechen lid, který to viděl, vzdal Bohu chválu.

Milé sestry, milí bratři,

Pracovně jsem nazval dnešní kázání *Příležitost pro dva*. Bude se týkat dvou hlavních postav děje, který se před námi otevírá v právě přečteném oddílku z Lukášova evangelia:

„...Vzal k sobě svých Dvanáct a řekl jim: Hle, jdeme do Jeruzaléma.“
To jsou slova, která čteme těsně před naším oddílkem. Ježíš je se svými učedníky na cestě do hlavního města. Ale k této skupině se připojují i další lidé. Jde zřejmě o větší průvod, který má přesný cíl. Přibližuje se nejprve k městu Jerichu. Až v něm má být zastávka na odpočinek. Nazítrí pak má zástup pokračovat v cestě tak, aby kolem velikonočních svátků dorazil do Jeruzaléma. Do hlavního města má Ježíš vstoupit jako ten, kterého sám Bůh posílá svému lidu. Jako mesiáš, tj. od Boha poslaný.

Průvod má i svým uspořádáním vzbudit dojem, že má mezi sebou významnou osobu: vpředu jdou ti, kteří ohlašují přihlížejícím, kdo přichází. Jsou tu i další pořadatelé podél celého průvodu. Dbají na to, aby vše mělo hladký průběh. Ježíš je patrně někde uprostřed putujícího zástupu. A tu u Jericha dochází k události, která poněkud naruší původní záměr.

U cesty sedí slepý žebrák. Jeden z těch tisíců, kteří byli postiženi chorobou, běžnou v písečných krajích Blízkého východu. Postiženému není pomoci. Primitivní léčba nepomáhá. Jakmile se tento chudák dozví od zástupu, kdo jde kolem, chopí se příležitosti.

Osloví Ježíše. Ale osloví ho zvláštním způsobem: „Ježíši, synu Davidův...“ Ačkoliv slyšel odpověď na svou otázku, co se tu děje, která zněla: Tudy jde Ježíš Nazaretský, jeho zvolání zní jinak: Ježíši, synu Davidův! To je mesiášský titul! To je z úst slepého žebráka vyznání. Nevidí, ale slyší a poznává a vyznává. Slepý se cele upne k tomu, že snad teď může být zachráněn. Jako věřící Žid ví od nepaměti, že s mesiášskou dobou, kterou Hospodin zaslíbil, je spojeno vysvobození všech trpících, slepých, hluchých, chromých. Kolik potulných felčarů a divotvůrců už možná tento slepý prosil za svého života - a nedočkal se pomoci. Ted' je jedinečná příležitost. O Ježíšových divech již slyšel. Ted' nebo nikdy!

Tak se dívá na situaci chudý, slepý žebrák. Ale pořadatelé průvodu, zejména učedníci, už propadli slavnostní náladě panující v celém průvodu: ti se dívají na celou věc jinak: jen žádné zdržování! Ježíš musí dojít do Jeruzaléma včas. Všechno je na minuty vypočteno. Zástup tam chce dorazit za dne, v době největšího ruchu v ulicích, aby

Ježíše spatřilo co největší množství lidí. Všechno musí klapat. Všechno je zaměřeno na efekt! „Proto ti, kteří šli vpředu,“ čteme, „ho napomínali, aby mlčel.“ Copak chvála nějakého chudáka! Chvála hlavního města, zástupů a kněží, to je rozhodující. Moc, množství, síla. O to jde. Jde o to, mít úspěch! Jen na úspěchu záleží učedníkům i zástupu!

Ale narazila kosa na kámen! Slepý se nedá umlčet! On ví, že jeho budoucí život záleží na tom, zda se Ježíš zastaví. Pouští se do nerovného zápasu: sám stojí proti zástupu. Sám se postaví proti vedení průvodu, proti aparátu, proti pořadatelům. Jestliže na začátku scény se ptá jen klidným hlasem, co se tu děje, teď po první informaci, kterou dostal „tím více křičel“! Jeho volání je neumlčitelné, prosby neodbytné: „Synu Davidův, smiluj se nade mnou!“ Slepý ví, že to je jeho jediná, možná poslední příležitost. Teď nebo nikdy! Obdivujeme jeho vytrvalost. Je vzorem církvi, je vzorem každému z nás. Nemáme se ve svých zápasech dát povalit tím, že jsme třeba neudělali to, co jsme měli udělat. Hořkost nad vlastní vinou nás nesmí oslabovat ve chvíli, kdy se rozpomeneme, kolik potřebných kolem sebe jsme pominuli. Věřící člověk má ty nejjemnější antény na lidskou nouzi kolem sebe. Nikdy je nevypíná. Nemáme se dát odradit ani mocí. Slepý se dokonce postaví celému zástupu! A zástup vyzařuje moc! Máme dokázat ve víře stát třeba sami proti proudu. Vydržet, nezradit pravdu a odolávat i v nouzi! Tento slepý se dožadoval pomoci pro sebe – oč více má sbor nebo křesťan stát třeba sám – při druhých, být jim po boku a v jejich bolestech a strážni neuhnout a nepoddat se. Vydržet a vytrvat. Tak jako ten slepý chudák u cesty: Za žádnou cenu se nechtěl vzdát příležitosti, která se před ním náhle objevila.

Ale svou příležitost pochopil i Ježíš. Přivedli k němu toho, kdo od něho čeká pomoc. A Ježíš se musí rozpomenout na to, co četl z Izaiášova poselství onen den na počátku své činnosti v chrámu: Do cesty mu vstoupil tento neznámý chudák. Je slepý. A čeká pomoc od toho, kdo ohlásil na počátku své činnosti léto milostivé. Copak nepřišel zvěstovat zajatým svobodu? Nepřišel zbavit slepé jejich břemene? Teď nastala chvíle zkoušky pro samotného Ježíše. Je jeho kariéra podobná kariéře úspěšných politiků nebo jde cestou milosrdného záchrance, který se sklání k nejslabším a nejbezmocnějším? Slepý ho nazval Synem Davidovým. Věří v jeho mesiášství. Proto je teď všechno v sázce i pro Ježíše. Jak by mohl Ježíš slepého minout! Vždyť by tím zradil své

poslání. Teď nebo nikdy! Co by bylo platné, kdyby vtáhl do Jeruzaléma a toho chudáka nechal jeho osudu! Davy by mu v jeruzalémských ulicích mávaly vstříc - a my víme, že se tak skutečně stalo - , ale ten, koho pominul na cestě by zůstal trvalou jeho výčitkou. Jakou cenu by pak mělo jeho království, pokud by se nemohli nemocní a na okraji stojící spolehnout na to, že Ježíš je přítelem slabých. Kdyby Ježíš nedostal tomu, co sám vyhlásil, všechno, co až dosud vykonal, by se dalo chápat jako lapání lidí na vějičku pěkně znějících slov o novém životě! Ten chudák cesty by byl, pokud by ho Ježíš pominul, dalším důkazem, že zase povstal jeden chytrák, který chce druhé nachytat na líbivá slova, aby je ošálil, získal na svou stranu, a aby se na jejich ramenou vyšplhal k moci nad nimi.

Čteme „Ježíš se zastavil a přikázal, aby ho k němu přivedli.“ To není jen věta mezi větami, které Ježíš za svého života vyslovil. To je program záchrany. Potvrzení toho, že Ježíš bere své poslání od Otce smrtelně vážně. Ježíšovi je vzácnější tento člověk, než celý průvod a slavnostní ceremoniál.

I náš život se často rozhoduje na jediném setkání. Jediná příležitost – a my ji někdy necháváme uplavat údajně pro něco většího. Ten chudák se postavil Ježíšovi do cesty. Ježíš ho předtím neznal, nevyhledal ho. Ale ani ho neobešel. Neřekl učedníkům: něco s ním udělejte, ať tu neřve a nezdržuje. Tím Ježíš osvědčil, že není kariéristou, který má široké lokty a dere se bezohledně k moci. Zastavil se u nemohoucího člověka. Riskoval zdržení. Věděl, že možná přijdou do Jeruzaléma pozdě. Že bude po slavnostním uvítání. Jediná lidská bytost mu byla dražší než vlastní úspěch.

Umíme vidět bolest kolem sebe – a zastavit se? Umíme pomoci? Dokážeme nespěchat jen za svými cíli? To je snad nejhlubší trýzeň a soužení víry, které provázejí věřícího člověka i obec křesťanů. Lidé někdy řeknou: vám věřícím je hej, máte víru, máte svého pánbíčka. Jak se mýlí! Víra je potěšením, pravda, ale zároveň je silou k službě, - a to nás staví do zápasu, který něco stojí.

A pak v našem příběhu dochází k uzdravení. Ale zde asi není podstata vyprávění evangelisty Lukáše. Mnoho je lékařů, kteří léčí. I tehdy. V našem příběhu si ani Ježíš nezapočítává úspěšný zákrok: Řekne: „Tvá víra tě uzdravila!“ Ježíš pro sebe nevyžaduje žádnou poctu,

žádnou odměnu či chválu. Nevyužívá nic z této události pro sebe, uzdravení slepého není pro něho propagandistickým tahem v kampani. Chvála patří jen Bohu. Ve slovech: „Tvá víra tě uzdravila“ říká Ježíš: byla to tvá vytrvalost, tvá naděje. Nedal ses ani svým neštěstím zlomit. Nepropadl jsi zoufalství. Jen doufej, bojuj, vydrž!

To je velké poselství pro nás: Ať nám v srdci neustále zní tato slova: tvá víra, tvá naděje je duchovní výzbrojí, která všechno překoná. Uzdravený oslavuje Boha. Ale neopouští ani Ježíše. Jde za ním. Evangelista Marek ho nazývá Bartimeem. Patří zřejmě do sboru prvních křesťanů a tam vydává svědectví.

Snad nám tento příběh pomůže v tom, abychom rozpoznali, co je v životě důležité, méně důležité a to, co už vůbec není důležité. Mějme naději, že i v našem společenství Kristova lidu jsou ti, kdo podpírají slabé, léčí slovem i činy. Taková církev má budoucnost. A v ní je poslání pro každého z nás i v tomto čase. Pamatovat na slabé mezi námi. Ty máte, - jako chudé, jak řekl Ježíš, vždycky mezi sebou. Amen